

26.10.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**26 Ekim 2022
Çarşamba**

26.10.2022

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

26 Ekim 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ YÖNETMELİKLER

— Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Ödül Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sosyal İnovasyon ve Sivil Toplum Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Türk Gıda Kodeksi Dondurma Tebliği (No: 2022/13)

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 20/10/2022 Tarihli ve 11314 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARLARI

— Yargıtay 3. Hukuk Dairesine Ait Kararlar

Bakan Kirişci'den "dengeli tarım politikası" vurgusu

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Türkiye'nin dengeli bir tarım üretimi yapması gerektiğini belirterek, "Çünkü tarım, boşluğu götürmeyen, gelişti güzel kaldıramayan bir sektördür" dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Türkiye'nin dengeli bir tarım üretimi yapması gerektiğini belirterek, "Çünkü tarım, boşluğu götürmeyen, gelişti güzel kaldıramayan bir sektördür" dedi.

Kirişci, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Tarım Okulu'nda düzenlenen Sertifikalı Tohum ve Zeytin Hasat Kasası Dağıtım Töreni'ndeki konuşmasında, tarım ülkesi olarak bilinen Türkiye'nin yol haritasını sağlayacak tarımın kanunu ve Atatürk'ün hayattayken özlemini duyduğu bir tarım sigortası kanununun geçmişte bulunmadığını anımsattı.

Sigorta kanununun 2006 yılında yürürlüğe girdiğini hatırlatan Kirişci, "Şu anda 20 milyon poliçe kesildi. Yaklaşık 13 milyar liralık kamunun prim desteği oldu. Bu 13 milyar liralık prim desteğine karşılık, bir o kadar da hasar ödemesi yapıldı." ifadelerini kullandı.

Kirişci, sigorta anlamında Gaziantep'in geride kaldığını belirterek, idarecilerden bu konuda hassas davranarak çalışmalar yapmalarını istedi.

TARSİM gibi medeni bir uygulamayı kullanmanın önemine işaret eden Kirişçi, şunları kaydetti:

"2023 yılıyla mevcut poliçelere ilave yeni bir poliçe üretiyoruz. Bu poliçe üreticimiz '100 dekar tarlam var, bu tarlamdan 100 bin lira gelir bekliyorum' derse, bu geliri garanti eden bir poliçe düzenlenebilecek ve bu poliçeye de pirim desteği olarak hükümet olarak yüzde 60'ını biz vereceğiz. Yüzde 40'ını da üreticimiz kendisi verecek. Böylelikle korkulu rüya görmek yerine uyanık kalacağız. Biz siyaset kurumu olarak bir hasar gören üreticinin yanına gelip, ağıt yakmaktan, göz yaşı dökmekten haz duymuyoruz. Dolayısıyla bu çağda bu uygulamayı gerçekleştirmemiz gerekir."

Kirişçi, Gaziantep'in alan büyüklüğü olarak Türkiye'de 51. sırada bulunduğu fakat nüfus anlamında en kalabalık 5. kent olduğuna işaret ederek, dar toprak alanlarda yetiştirilecek ürünlerle kalabalık nüfusun beslenerek kent tarımının uygulanması gerektiğine dikkati çekti.

Türkiye'nin dengeli üretim yapması gerektiğini vurgulayan Kirişçi, şöyle devam etti:

"Şu anda yer fıstığı üretimindeki yaygınlıktan dolayı biz mercimek ithal ediyoruz. Oralar mercimeğin üretildiği alanlardı. Dolayısıyla bu konularda çok dikkatli ve hassas olmamız gerekir. Cumhuriyetimin yeni yüzyılında buna ilişkin konuyu inşallah ayın 28'inde Sayın Cumhurbaşkanımız kamuoyuyla paylaşacak. Üretimi biz planlamak zorundayız. Dünyanın hiçbir yerinde 'burası benim tarlam, bağım, bahçem ben burada isteğimi ekerim, dikerim biçerim', böyle bir üretim yok. Bizim yan komşuya bakarak üretim yapmamız doğru değil. Dolayısıyla biz bunları disipline edeceğiz. Çünkü tarım, boşluğu götürmeyen, gelişi güzeli kaldıramayan bir sektördür."

Kirişçi, Ziraat Bankasının sıfır faizli tarımsal kredisinin 100 bin liralık limitini 200 bin liraya çıkardıklarını ve bunun 100 bin liralık kısmının aynı olarak sadece mazot ve gübre alımında kullanılmasını sağlayacaklarını anlattı.

AK Parti'nin 20 yıldan beri hizmet ederek bugünlere ulaştığını anlatan Kirişçi, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Biz 15 seçimde rastlantısal, tesadüfi, tevfukken iktidar olmuş bir parti değiliz. İşimiz evet siyaset ama işimiz hizmet. Hizmeti merkeze alan ve bu vatandaşın sıkıntılarını gidermek için sürekli çözümler üreten bir iktidar olduk. Devasa bir bakanlıgız, çalışanımız 160 bine yaklaştı. Hamdolsun bu bir güç ve bu güçten çok büyük üretim, istihdam, üreten tarım sektörünün problemlerini çözmek adına çok büyük keyif alıyoruz."

Konuşmaların ardından Kirişçi, çiftçilere sertifikalı tohum ve zeytin hasat kasası dağıttı.

2,2 milyon ton makarna üretimi hedefleniyor

Türkiye makarna sektörünün iç ve dış ticaret hacmi ile birlikte değerlendirildiğinde 2 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştığını kaydeden Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Muhittin Aykut Göymen, bu yıl üretimin yaklaşık 100 bin ton artırarak 2,2 milyon tona çıkarılmasının hedeflendiğini söyledi.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Türkiye makarna sektörü, üretim kapasitesini her geçen yıl artırarak katma değer yaratmaya devam ediyor. TÜİK verilerine göre 2021 yılında Türkiye’de 2 milyon 107 bin ton makarna üretildi. Geçen yıl tüketimin 750 bin ton olduğunu aktaran Muhittin Aykut Göymen, bu yıl 2 milyon 200 bin ton civarında makarna üretilmesinin hedeflendiğini belirtti. Sektörün iç ve dış ticaret hacmi ile birlikte değerlendirildiğinde 2 milyar dolarlık ekonomik büyüklüğüne ulaştığını bildiren Göymen, sektörün dünyanın ikinci büyük ihracatçısı olduğunu ve 160 ülkeye ihracat yaptığını kaydetti.

Türkiye’de yıllık makarna tüketiminin yaklaşık 800 bin ton seviyesinde olduğunu aktaran Göymen, sektörün kapasitesi ise 3 milyon ton olduğu ve tüketimin 3,5 katı olduğunu ilettili. Sektör olarak pandemi döneminde sadece 1 aylık süreçte kapasitelerinin yüzde 80’ini iç pazara kullanarak hem tedarik zincirine hem de halka makarna temininde hiçbir problem yaşanmayacağını ispatladıklarını dile getiren Göymen, 2020 yılında AB ülkelerinin uyguladığı kotaya rağmen yüzde 52 artış yaşandığını söyledi.

Sektörde faaliyet gösteren 24 firmanın bulunduğunu ve ülke tarımsal sanayiinde önemli bir yere sahip olduğuna vurgu yapan Göymen, direkt ve dolaylı olarak yaklaşık 40 bin kişiye istihdam sağladığını bildirdi. Bu yılın ilk 8 aylık döneminde miktar olarak 875 bin ton, değer olarak 627 milyon dolarlık ihracat yapıldığı bilgisini veren Göymen, "İhracatta öne çıkan ilk 10 ülke sırasıyla; Venezuela, Benin, Panama, Togo, Gana, Senegal, Japonya, Nijer, Irak ve Somali yer alıyor. Bu yılın sonunda 1 milyon 450 bin ton civarında ihracata ulaşmayı bekliyoruz. Sektör üretiminin üçte birini iç Pazar, üçte ikisini de ihracata kanalize ediyor" diye konuştu.

Türkiye’de kişi başı tüketim 8,5 kilo

IPO 2021 verilerine göre dünyada en çok makarna tüketen ilk 5 ülkenin sırasıyla İtalya 22,9 kilo, 17 Tunus , 15 Venezuela, 12,2 Yunanistan ve 9,9 kilo ile Peru'nun yer aldığını aktaran Göymen, "TÜİK verilerine göre Türkiye’de 2021 yılı kişi başı tüketim 8,5 kilogram olarak yer alıyor. Türkiye bu rakamla IPO verilerine göre en çok makarna tüketen 10 ülke arasında 8’inci sırada bulunuyor. Makarna, her geçen gün daha fazla sofrada yer alıyor ancak tüketimimiz dünya ortalamasının altında kalıyor. Bunda geleneksel tüketim alışkanlıklarımızın da payı var. Ancak son yıllarda makarna tüketimindeki artışla birlikte kişi başına tüketimin artacağını düşünüyoruz" ifadesini kullandı.

Sektörü üretimini en son teknoloji ile donatılmış fabrikalarda yaptığını ve Anadolu’da üretilen makarnalık buğdayın kalitesinin tüm dünyada bilindiğine vurgu yapan Göymen, bununla beraber bazı ülkelerin talep etmiş olduğu ekmeklik buğdaydan üretilen makarnada da üretildiğini belirtti. Makarna üreticilerinin dünyada Türk makarnasını kalitesiyle öne çıkardığını ve satışların artmasını sağladığına değine Göymen, ayrıca üyelerinin son yıllarda Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vererek özel ürünler çıkarmayı başarmış ve rekabette öne geçmeye başladığını aktardı.

AB kota, ABD anti-damping uyguluyor

2021 yılı Trademap verilerine göre küresel ithalatın yüzde 27,4’ünü gerçekleştiren AB ülkelerinde Türkiye makarna ihracatına 20 bin tonluk kota uygulandığını ileten Göymen, yine küresel ithalatın yüzde 9,9’unu gerçekleştiren ABD tarafından 1996 yılından bu yana anti-damping ve telafi edici önlemler uygulandığını belirtti. Göymen, konuyla ilgili olarak Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü’ne öncelikli olarak AB

26.10.2022

kotalarının kaldırılması ya da kotaların arttırılması konusunda gerekli çalışmaların yapılması için sektörümüz adına gerekli bilgilendirme ve girişimlerde bulunduğunu bildirdi.

Noodle tüketiminde artış yaşanıyor

Son dönemde noodle tüketiminde artış yaşandığına değinen Göymen, bu artışın noodleın dakikalar içinde hazırlanan bir aperatif olmasından kaynaklandığını söyledi. İlerleyen dönemlerde noodle talep arttıkça üreticilerde bu talebi karşılayacak arzı yaratmaya devam edeceğini belirten Göymen, diğer yandan makarnada katma değeri artırmak adına üreticilerin vitaminli, sebzeli, protein bakımından zenginleştirilmiş, yumurtalı, organik buğday kullanılarak üretilmiş ürünleri portföyüne katarak üretimler yaptıklarını aktardı.

Tarım Kredi'deki öngörüsüz hisse satışı

Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürü Hüseyin Aydın'ın öngörüsüz hisse satışından dolayı kurumun 80 günde uğradığı 1,7 milyar liralık zarar Meclis gündemine taşındı.

ÖZEL HABER

Sadettin İnan

Tüm Haberleri

Tarım Kredi Kooperatifleri'nde 50 yıldır hiçbir genel müdürün dokunmadığı hatta 2000'li yıllarda içine düştüğü mali krizden dolayı Dünya Bankası raporlarında kapatılması teklif edildiği dönemde bile satılmayan Hektaş hisselerinin Hüseyin Aydın tarafından Oyak'a 3 Ağustos'ta sessiz sedasız blok halinde satıldığı ortaya çıkmıştı. Hisse senetlerinin hangi ihtiyaca binaen satıldığı bilinmezken, Hektaş hisselerinin hiçbir öngörüye dayanmadan satılması Tarım Kredi Kooperatifleri'nin 80 günde 1,7 milyar lira zarar etmesine neden olmuştu. Tarım Kredi Kooperatifleri'nde görülmemiş bir zarara neden olan hisse satışı ile ilgili olarak TBMM Başkanlığına bir soru önergesi veren CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'den konuyla ilgili 7 sorunun cevaplandırılmasını istedi.

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'ye, "Bu hisse satışıyla ilgili herhangi bir inceleme yapılmış mıdır? Aradan geçen 80 günde Tarım Kredi Kooperatiflerinin sattığı hisselerden dolayı yaklaşık 1,7 milyar lira zarar etmesi, hayatın olağan akışına uygun mudur?" sorularını yöneltti.

TARIM BAKANI'NA MİLLÎ GAZETE'NİN HABERİ HATIRLATILDI

Millî Gazete'nin haberini hatırlatan Gaytancıoğlu, "Ulusal bir gazetemizde yer alan habere göre Tarım Kredi Kooperatifleri'nde yüzde 3,8 oranındaki (32 milyon 700 bin adet) Hektaş hisseleri, blok halinde 3 Ağustos'ta OYAK'ın iştiraki Oyak Gıda ve Tarım Holding AŞ'ye satıldı. Borsa İstanbul kapanış fiyatından yüzde 5 iskontolu 33,74 liradan satılırken, blok hisse satışından sonra Hektaş hisseleri 80 günde yüzde 200'e yakın değer kazandı. Tarım Kredi Kooperatifleri'nin 80 günde 1,7 milyar lira zarar etmesine neden olan blok hisse satışı ile ilgili olarak Tarım Kredi ortaklarına ve kamuoyuna hiçbir aēıklama yapılmadı." dedi.

1,7 MİLYAR LİRALIK ZARAR HAYATIN OLAĞAN AKIŞINA UYGUN MU?

Gaytancıoğlu, Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci'den konuyla ilgili olarak şu soruların yanıtlanmasını istedi:

"Hangi ihtiyaētan dolayı böyle bir hisse satışına gidilmiştir? Satıştan elde edilen toplam gelir ne kadardır? Bu satıştan elde edilen paralar çiftçimizin ve tarım kredi kooperatifi ortaklarının hangi ihtiyaēını gidermekte kullanılmıştır? Aradan geēen 80 günde Tarım Kredi Kooperatifleri'nin sattığı hisselerden dolayı yaklaşık 1,7 milyar lira zarar etmesi hayatın olağan akışına uygun mudur? Bu hisse satışıyla ilgili herhangi bir inceleme yapılmış ya da yapılmakta mıdır? Tarım Kredi Kooperatiflerini yönetenler çiftçinin parasını kullandıklarının ve görevlerinin Türk Çiftçisine kaynak sağlamak, hizmet etmek olduğunun farkında mıdır? Tarım Kredi Kooperatifleri'nin elinde bulunan varlıklardan önümüzdeki bir yıl iēerisinde satılması planlananlar var mıdır?"

Bakan Nebati'den 'net hata noksan' açıklaması

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Türkiye'nin uluslararası finans sisteminde gedikler açacak davranış sergilemeyen bir ülke olduğunu vurgulayarak, "Bununla ilgili gerek iç, gerekse de dışarıdaki muhalif unsurlar, Türkiye üzerinde bir baskı olsun diye, 'net hata noksan'da yer alan paranın nereden geldiğine ilişkin bilerek soru işaretleri oluşturmakta." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, İngiltere merkezli Financial Times gazetesine verdiği röportajda, "net hata noksan" kalemindeki rakamların geçici olduğunu belirtti. Bakan Nebati, "Türkiye geçen yıl da neredeyse yılın yarısına kadar düzeltmelerle doğru hale geldi. Bu rakamlar da önümüzdeki yıla girdiğimizde bir miktar düzelecek." diye konuştu.

Türkiye'nin ciddi bir turizm geliri olduğuna dikkati çeken Nebati, ülkeye para girişinin artan turizm gelirinden kaynaklandığını dile getirdi.

Nebati, Türkiye'nin bir merkez haline geldiğine işaret ederek, "Rusya-Ukrayna Savaşı'ndan sonra Rusya'dan gelen turist sayısının herkes düşeceğini beklerken, bu sayı arttı. Bu turistler, finansal sistemi kullanmadıkları için daha çok harcamalarını nakit yapıyor. Diğer ülkelerden de ciddi girişler var. Etrafımız savaş, Suriye'de var, Irak'taki, Rusya'daki, Ukrayna'daki durum malum. Bunlardan kaynaklı bir miktar girişler var." ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin uluslararası finans sisteminde dikkatli hareket eden ve burada gedikler açacak davranış sergilemeyen bir ülke olduğunu vurgulayan Nebati, şunları kaydetti: "Bununla ilgili gerek iç, gerekse de dışarıdaki muhalif unsurlar, Türkiye üzerinde bir baskı olsun diye, 'net hata noksan'da yer alan paranın nereden geldiğine ilişkin bilerek soru işaretleri oluşturmakta. Özellikle de seçime giderken cari açığın finansmanını gerçekleştirmenin getirmiş olduğu rahatlığı bize yaşatmak istemiyorlar. Bu konuda çok dikkatliyiz, hassasız. Ülkemizin dünyanın önemli bir ülkesi olduğunu, önemli bir finans merkezine dönüşmesi için gayret eden bir yapıya sahip olduğumuzun bilinciyle çok dikkat ediyoruz. Bize hep legal yollardan geliyor. Batı 'Bu para nereden geliyor?' diye sorguluyor ama 'MİR ödeme sistemini yasaklarsanız, turizm amacıyla gelmiş olan kişi parayı neyle harcayacak?' Bunu sorgulamıyor. Nakit harcayacak o kadar açık bir şey. Kendileri yapıyor, sonra da kendileri sorguluyor."

"TCMB rezervleri daha da ilerleyecek seviyede"

Nebati, cari açıkta sene başındaki hedeflerle oluşan farkın, petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki artıştan kaynaklandığına değinerek, 2020 yılında 28, 2021'de 51 milyar dolarlık enerji ithalatı yapıldığını, şu anki gidişata göre de bu rakamın 100 milyar doları aşacağını anlattı.

Ödemeler dengesinin sağlanması ve cari açığın karşılanması nasıl olacağı sorularının ortaya çıktığını belirten Nebati, "Türkiye'de ilk 7 ayda 32 milyar dolarlık cari açığı finanse ettik. Bunun bir kısmı net hata ve noksan, bir kısmını doğrudan satışlarla, turizm gelirleriyle kapatıyoruz. Yani önümüzdeki kalan 5 ay için öngörülen yaklaşık 18 milyar dolarlık bir cari açık. Bunun finansmanını da gerek net hata noksan ile gerekse turizm gelirleriyle ve ihracatımızdaki ivmenin devam etmesiyle karşılarız, bir sorunumuz yok." değerlendirmesinde bulundu.

Nebati, kur korumalı mevduat hesabıyla ülkenin çok önemli bir potansiyelini harekete geçirdiklerine dikkati çekerek, böylelikle dolarize olmuş bir toplumun parasının sistemden çekildiğini, Merkez Bankası rezervlerinin bu yıl 116 milyar dolara çıktığını ve daha da ilerleyecek hale geldiğini ifade etti.

Döviz ihtiyacını içeriden de karşıladıklarını belirten Bakan Nebati, son 3 ayda doğal gaz fiyatlarındaki artıştan dolayı devasa döviz tüketen BOTAŞ'ın bile piyasadan bu ihtiyacı gidermeye başladığını, dolayısıyla TCMB rezervlerine baskının söz konusu olmadığını vurguladı.

Nebati, doğal gaz ve petrolde beklenen yüksek fiyatlara rağmen artışın sınırlı olduğuna işaret ederek, "Biz kötü senaryoya ilişkin cari açığı nasıl kapatacağımıza ilişkin de planımızı yaptık. Dolayısıyla önümüzdeki yıl da herhangi bir sorunla karşı karşıya kalmayacağız." ifadelerini kullandı.

"Türkiye rahat borçlanıyor"

Dünyada özellikle gelişen ülkeler açısından piyasanın daraldığını dile getiren Nebati, Türkiye'nin rahat bir şekilde borçlanabildiğini vurguladı.

Nebati, ülkelerin paralarını depo edebilecekleri yer arayışında olduğuna işaret ederek, şu değerlendirmede bulundu: "Bunların içerisinde en güvenilir ülkelerin başında da Türkiye geliyor. Çünkü Türkiye'nin özellikle Rusya-Ukrayna savaşında ortaya koymuş olduğu performans, tahıl koridorunu çözmüş olması, savaşın tarafları arasında bir denge politikası yürüterek barışın tesis edilmesi için gayret göstermesini dünya anlıyor. Dolayısıyla da gerek Avrupa, gerek Arap ülkeleri, gerekse de farklı ülkelere bir akış olacağı çok açık, beklentilerimiz var."

Bu beklentiler gerçekleştiğinde TCMB rezerv değişimlerinin de görüleceğini ifade eden Nebati, şöyle devam etti: "Bu yaz, gerek turizm, gerek üretim, gerekse ihracat açısından iyi bir sezon geçirdik. Tarım konusunda da çok iyi bir sezondur, tam bir verim patlaması oldu. Çiftçiye de çok iyi fiyat verdiğimiz için şu anda işlenmeyen topraklar bile işlenmeye başladı. Bu çok önemli. Biz finansal olarak da bunları destekliyoruz gerek GES'lerle, gerek sulama sistemlerinin geliştirilmesiyle ilgili. Çok iyi bir sezon geçirdiğimiz için önümüzdeki süreci çok daha rahat geçireceğimizi biliyorum."

"Doğal gaz ile ilgili pazarlıkları yapacağız"

Akkuyu Nükleer Santrali'nde sözleşmedeki hedeflerin gerçekleştirilmesi için adımların atıldığını söyleyen Nebati, bu sürecin aksamadan yönetilebilmesi adına kaynakların zamanında gelmesi gerektiğini anlattı.

Nebati, Rusya'ya karşı Batılı ülkelerin tutumu nedeniyle Türkiye üzerinde baskı oluşturmak isteyenlerin, bu paranın nerelerde kullanılacağını sorguladığını belirterek, "Ticari sır girmediği için rakamları vermekten kaçınıyorum. Ama biz Türkiye'ye gelen her miktarın mutlak surette amacına uygun bir şekilde kullanılması noktasında çok netiz. Yani Türkiye'ye Akkuyu Nükleer Santrali'nin inşası için giren parayı, Türkiye'deki Akkuyu inşasının yapımı için harcadık." dedi.

Türkiye'nin Gazprom şirketinden doğal gaz için indirim ya da erteleme talep edip etmediğine ilişkin soru üzerine Nebati, şunları kaydetti: "BOTAŞ ve ilgili birimler çalışıyorlar zaten. Bu, biraz ajite ediliyor. Her ülke bir malı aldığı zaman bunun pazarlığını yapar. Biz pazarlığımızı İran ve Azerbaycan ile de yapıyoruz. Türkiye'nin Rusya ile bir anlaşma yoluna gitmesi, indirim talep etmesi ya da fiyatların bu kadar yükseldiği bir dönemde belli sürelerle erteleme istemesi kadar doğal bir şey olamaz. Bunun problem haline dönüştürülmesi bir problem aslında. Biz doğal gazımızın 3'te 1'ini zaten Rusya'dan karşılıyoruz. Bizim oradaki her 1000 dolarlık maliyet azalması benim ülke bütçeme, cari açığının finansmanına bir katkı sağlıyor. Onun için de bu pazarlıkları yapacağız, yapmaya devam edeceğiz."

Hazine ve Maliye Bakanı Nebati Riyad'da yatırımcılarla görüştü

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, 6. Gelecek Yatırım Girişimi Konferansı kapsamında Riyad'da çok uluslu şirket yöneticileri ve uluslararası finans çevreleriyle bir araya geldi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, Suudi Arabistan ziyareti kapsamında Birleşik Arap Emirlikleri Varlık Fonu Mubadala Yatırım Şirketi İcra Direktörü ve CEO'su Khaldoon Khalifa Al Mubarak ile bir araya geldiklerini ve görüşmede Türkiye Ekonomi Modeliyle büyüyen ve üreten Türkiye'nin sunduğu fırsatlara ilişkin görüş alışverişinde bulduklarını ifade etti.

Bakan Nebati ayrıca Public Investment Fund Yöneticisi Khalid Al Smadi, MADR CFO'su Samir Derbas, S&P Global Başkan Yardımcısı Daniel Yergin, S&P Global Avrupa, Orta Doğu ve Afrika Satış Direktörü Geoffrey Warr ile bir araya gelerek verimli bir görüşme gerçekleştirdiklerini belirtti.

'YATIRIMCILARIN TÜRKİYE'YE İLGİSİ ARTIYOR'

Nebati, gerçekleştirdikleri temaslara ilişkin, "Tüm görüşmelerde, Türkiye ekonomisinin son dönemde kaydettiği olumlu gelişmeler ile Türkiye Ekonomi Modeli hakkında görüş alışverişinde bulunarak ülkemizin güçlü yatırım potansiyelini aktardık. Yatırımcıların Türkiye'ye olan ilgisinin artarak devam ettiğini görmek bizi memnun etti" değerlendirmesinde bulundu. (AA)

Cumhurbaşkanı Erdoğan: 2028'e kadar 500 bin konutun tamamını bitireceğiz

Sosyal konut projesi kapsamında 5 bin 615 konutun temeli atıldı. Törende konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2028'e kadar 500 bin konutun tamamını bitirip hak sahiplerine teslim edeceklerini açıkladı. Erdoğan, "Konut ve kira fiyatlarında artışlar vatandaşları mağdur etti. Ev sahipleri kiracılarına zulmetti" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Sincan Lale Meydanı'nda "İlk Evim, İlk İş Yerim Projesi İlk Temel Atma Töreni"ne katıldı.

Törende açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Bugün itibarıyla Türkiye'de artık illerimizin, ilçelerimizin tamamını kuşatan yeni bir şehircilik atılımını başlattık" dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Konut ve kira fiyatlarında yaşanan hiçbir ekonomik ölçüyle kıyaslanamayacak artışlar vatandaşları mağdur etti. Ev sahipleri kiracılarına zulmetti" ifadelerini kullandı. Erdoğan, 2028'e kadar 500 bin konutun tamamını bitirip hak sahiplerine teslim edeceklerini bildirdi.

"Projelerimizin yaygınlaşması özel sektörü de harekete geçirmiştir"

Yaşanılan her deprem, sel ve heyelan felaketinin bu gerçeği yüze çarptığını dile getiren Erdoğan, bunun İzmir'de, Malatya'da, Elazığ'da, Simav'da, Türkiye'nin dört bir yanında yaşandığını kaydetti.

Yakın tarihin en büyük acısı olan 1999 depreminin ardından bu doğrultuda bazı adımlar atılmışsa da millete talep ettiği ekonomik ve konforlu konut arzının yeteri kadar sunulmadığına işaret eden Erdoğan, "Hükümete geldiğimizde TOKİ vasıtasıyla inşa edilmiş konut sayısı neydi biliyor musunuz? 43 bin. Biz, bugün bu rakamı 1 milyon 170 binin üzerine çıkardık. Nereden nereye." dedi.

Ayrıca bu konut bölgeleri ve çeşitli kurumlar için 26 bin sosyal tesis inşa ettiklerini aktaran Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Başlattığımız bu son kampanyayla TOKİ vasıtasıyla milletimize sunduğumuz konut sayısını 2 milyona yükseltiyoruz. Ayrıca kentsel dönüşüm projeleri de hızla ilerliyor. Halihazırda kentsel dönüşümle üretilen konut sayısı 3 milyonu bulmuş durumdadır. Daha geçenlerde İstanbul Esenler'de 60 bin konutluk kentsel dönüşüm projesinin ilk etabının teslim töreninde vatandaşlarımızın heyecanına ve sevincine ortak olduk. Elbette 81 ilimizi ve ilçelerinin tamamını kapsayan bu büyük konut atılımı ve kentsel dönüşüm projelerimizin yaygınlaşması özel sektörü de harekete geçirmiştir. Nitekim bugün ülkemizde 28,5 milyon konutun 13,5 milyonunun son 20 yılda inşa edildiğini görüyoruz."

"Vatandaşlarımızın duasına talibiz"

Önce COVID-19 salgınıyla sarsılan, ardından Rusya-Ukrayna Savaşı'yla daha da derinleşen bir krizin içine sürüklenen dünyadaki gelişmelerin Türkiye'yi de etkilediğine işaret eden Erdoğan, konut ve kira fiyatlarında yaşanan, hiçbir ekonomik ölçüyle kıyaslanamayacak artıştan vatandaşların mağdur olduğuna dikkati çekti.

Erdoğan, fırsatçıların yüksek kiralar uyguladığını dile getirerek, şunları kaydetti:

"İşte bunun üzerine kira artış sınırlamaları gibi tedbirleri hayata geçirirken, eş zamanlı olarak da arzdaki artışı temin edecek bu çalışmalara başladık. Son dönemde, 2019'da 50 bin, bir sonraki yılda 100 bin haneyi kapsayan iki ayrı sosyal konut projesine milletimizin gösterdiği ilgiden aldığımız cesaretle, Cumhuriyet tarihinin en büyük kampanyasını planladık. Milletimizle paylaştığımız 500 bin konut, 250 bin arsa ve 50 bin iş yeri kampanyamız işte bu hazırlığın neticesidir. Daha sonra arsa sayısını ne yaptık? 1 milyona çıkardık. Ne dedik? Kira ile bu arsaların da dağıtımını yapacağız. TOKİ desteğiyle kendi evini yapmak isteyen tüm vatandaşlarımızı bu kampanyaya davet ettik. Atacağımız adım nedir? Atacağımız adım şu, altyapıyı biz yapacağız, konutu da vatandaşımız yapacak."

Türkiye'de TOKİ'nin sunduğu imkanlarla ev sahibi olabilmiş milyonlarca insanın bulunduğunu hatırlatan Erdoğan, "Bizim için en büyük mükafat, bu vatandaşlarımızdan aldığımız duadır. Bugün de yeni kampanyamızın temelini atarken, yine vatandaşlarımızın duasına talibiz." diye konuştu.

"İş yapma kapasitemizin büyüklüğünü gösteriyor"

"Kampanyaya başvuru sayısının 8 milyona yaklaşması, ne kadar doğru iş yaptığımızı, ne büyük bir ihtiyacı karşıladığımızı göstermektedir." diyen Erdoğan, konut ve arsaların tamamı hizmete girdiğinde yaklaşık 6 milyon vatandaşın daha huzurlu, güvenli yuvasına kavuşmuş, yaklaşık yarım milyon insanı istihdam edecek iş yerlerinin faaliyete geçmiş olacağını söyledi.

Erdoğan, projeyi açıkladıkları tarihten sadece 40 gün sonra yaptıkları bu temel atma töreninin de millete olan taahhütleri konusundaki hassasiyetlerinin yanında iş yapma kapasitelerinin büyüklüğünü de gösterdiğini vurguladı.

Temelini attıkları ilk etap 5 bin 615 konutun Ankara, Zonguldak, Kırşehir, Kahramanmaraş, Aydın, Bolu, Konya, Afyonkarahisar, Diyarbakır, Uşak, Erzurum, Muğla, Yozgat, Manisa, Amasya, Tunceli ve Elazığ illerini kapsadığını aktaran Erdoğan, hazırlıklar tamamlandıkça bu temelleri kısa bir sürede 81 ilin ve ilçelerinin tamamına yaygınlaştıracaklarını dile getirdi.

"2 yıl içinde 250 bin konutluk ilk etabı, 2028'e kadar da 500 bin konutun tamamını bitireceğiz"

Türkiye ekonomisinin proje kapsamında yapılacak 900 milyar liralık yeni yatırımla 2 trilyon liralık ivme kazanacağını belirten Erdoğan, "İnşallah söz verdiğimiz şekilde 2 yıl içinde 250 bin konutluk ilk etabı, 2028'e kadar da 500 bin konutun tamamını bitirip hak sahiplerine teslim edeceğiz. Akşam başka, sabah başka, yalan yok, ne dediysek o, bugüne kadar ne dediysek o. TOKİ'nin yapılmış konutlarını biliyorsunuz, bunları hep görüyorsunuz." ifadelerini kullandı.

Temel atma töreninin, Malatya ve Elazığ depremlerinin üçüncü, İzmir depreminin ikinci yılında yapılıyor olmasının da ayrıca anlam taşıdığını dile getiren Erdoğan, "Depremle sarsılan şehirlerimizdeki vatandaşlarımızı 40 bin konut inşa ederek nasıl en kısa sürede yuvalarına kavuşturduysak inşallah bu projeyi de aynı kararlılıkla hayata geçireceğiz." diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu tarihi projenin hazırlıklarını yürüten ve icrasını gerçekleştiren Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına, TOKİ'ye, yüklenici firmalara ve tüm çalışanlara teşekkür etti.

Kemal Kılıçdaroğlu: Bütün fabrikaları sattılar

TBMM'de CHP ve MHP, haftalık grup toplantısını gerçekleştirdi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) CHP ve MHP, haftalık grup toplantılarını gerçekleştirdi. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, partisinin grup toplantısında iktidara sert sözlerle yüklenirken, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ise AKP Grup Başkanvekili Mahir Ünal'ı hedefine alarak, sert ifadelerle eleştirdi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, iktidarın tüm fabrikaları tek tek sattığının altını çizerek, "AK Parti iktidarları yeni bir fabrika yapabilecek düşünceye sahip değiller. Onlar tam anlamıyla yıkım ekibiler" derken, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ise Türkçeyle ilgili kullandığı ifadeler nedeniyle AKP Grup Başkanvekili Mahir Ünal'ı isim vermeden sert sözlerle eleştirdi.

"BİR TEK FABRİKA YAPMADILAR"

AKP'nin fabrikaları tek tek sattığını dile getiren Kılıçdaroğlu, "20 yıldır AK Parti hükümetlerinin yaptığı bir tek fabrika var mı? Mesela gübre fabrikası, mesela şeker fabrikası yaptın mı? şimdi bütün çiftçilere söylüyorum, gübreyi alıyorum pahalı diyorsun, gübre fabrikasını niye yapmıyorlar diye soracaksın? Bu devlete Allah rızası için bir tek fabrika dahi yapmadılar. Ama yapılanların tamamını sattılar ve yediler. Açık ve net söylüyorum; AK Parti iktidarları yeni bir fabrika yapabilecek düşünceye sahip değiller. Onlar tam anlamıyla yıkım ekibiler" dedi. Amasra'da maden faciasında hayatını kaybeden 41 madencinin sorumlusunun kim olduğunu soran Kılıçdaroğlu, "Kim bu işin sorumlusu hâlâ belli değil. Bu işten nasıl sıyrırız hesabı yapıyorlar. 41

kişinin hesabını kim verecek? Yetimlere hesabı kim verecek? Kimin ne yaptığı, asıl fail belli değil” dedi. Kılıçdaroğlu, Erdoğan’ın kendisine yönelik, “Madem ülke ve milletin geleceğinde sorumluluk almak istiyorsun, öyleyse hodri meydan” açıklamasına da yanıt vererek, şunları kaydetti; “Olur, tek başına gelemezsin. Bakanlarını al. Bakan yetmez, danışmanlarını al. Danışman yetmez prompterını da al. Neyi alırsan al çık karşıma. Hodri meydan diyorum.”

BAHÇELİ MAHİR ÜNAL'A YÜKLENDİ

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ise, “Bugün konuştuğumuz Türkçeyle düşünce üretemeyiz” diyen AKP Grup Başkanvekili Mahir Ünal’ı isim vermeden sert sözlerle eleştirdi. Türk Tabipleri Birliği’nin (TTB) kapatılması gerektiğini söyleyen Bahçeli, Türk Tabipleri Birliği yönetimine en ağır ceza verilmesini istedi. TTB Başkanı Şebnem Korur Fincancı ve yönetiminin Türk vatandaşlığından çıkarılmasını da talep eden Bahçeli, şunları kaydetti:

“Türk Tabipleri Birliği’nin başkan ve yöneticileri hakkında en ağır cezai işlemlerin tatbik ve temin edilerek, bu birliğin kapısına kilit vurulmasını, doktorlarımızın bu kuruma mecburi üyelik şartlarının kaldırılarak özgürleşmelerini tarihi önemde addediyorum.”

“Paramızı nasıl değerlendirelim?”

Alaattin AKTAŞ

26 Ekim 2022 Çarşamba

✓ *Şu koşullarda tasarruf yapmak zor. O tasarrufu enflasyondan korumak daha da zor.*

✓ *Enflasyon yüksek ve tasarruf araçlarının getirisi düşükken borsa hep ön plana çıkar, şimdi de öyle. Borsada müthiş kazanç olanağı vardır ama anapadan olmak da vardır.*

✓ *Pazardan domates alırken bile seçiyorsunuz. Hisse senedi alacaksanız onu çok daha iyi seçmelisiniz.*

Enflasyon böyle yüksek seyrettikçe, tasarruf eden böyle cezalandırıldıkça klasik bir soru her geçen gün daha fazla gündeme geliyor:

“Bu enflasyon ortamında paramızı nasıl değerlendirelim?”

Bu soru bana da soruluyor...

“**Kelin merhemi olsa**” dediğim de oluyor; “**Mum dibine ışık vermez**” dediğim de... Espriyle yaklaşıp “**En iyisi harcayın, yiyin**” önerisinde bulunduğum da...

Ama sorun espiyle geçiştirilemeyecek kadar önemli. Çünkü tasarruf etmek de zor, bu tasarrufun enflasyon karşısında aşınmasını önlemek de.

Hangi tasarruf aracının ne kadar getireceğine ilişkin bir öngöründe bulunmak hiç kolay değil. Kendi adıma söylüyorum, bir öngörüm olsa bile bir öneride bulunmak ve sorumluluk almak... Olmaz!

Yatırım danışmanlığı benim işim değil zaten. Yalnızca genel çerçeveyi çizip uyarılarda bulunmak mümkün.

Tüm sorun riski göğüsleyebilmek

Tasarrufların getirisi konusunda en temel gerçek çok somut:

Ne kadar risk, o kadar getiri potansiyeli...

Cümleyi tersinden okuyalım:

Ne kadar getiri potansiyeli, o kadar risk...

Kimi yatırım aracı var ki anaparanız bile eksilebilir. Hisse senedi gibi, döviz gibi, altın gibi... Kimi yatırım aracı var ki anapara kaybına uğramanız söz konusu değildir ama elde ettiğiniz getiri enflasyona yenik düşer ve reel anlamda kaybedersiniz. Mevduat gibi, devlet iç borçlanma senedi gibi...

Tercih sizin; **“Riski üstlenirim ve çok getiri elde etmeye uğraşırım”** diyorsanız buyurun araçlar belli.

En başta hisse senedi piyasası. Olağanüstü getiri potansiyeli var; ama bir o kadar da zarara uğrama riski var.

Üç beş veriye ve tavsiyeye bakıp **“Geçmişte fiyatı çok artmış, demek ki yine artar”** gibi bir yanılaşa düşerek, yani değerlendirmeyi yalnızca geçmiş performansa dayandırarak hisse senedi almak hüsrarla sonuçlanabilir. Ama fiyatı geçmişte arttığı halde bu artışını sürdürecektir olanlar da vardır.

Unutmayın, belki yılların birikimini yatırıyorsunuz. Üstelik pazardan bir kilo domates de almıyorsunuz!

KKM'DEN HİSSE SENEDİNE MİLYAR DOLARLAR, ÖYLE Mİ!

Kur korumalı mevduatın getirisinin azaldığını iki gündür ben de yazdım. Özellikle dünkü yazımda KKM'den çıkması muhtemel paranın dövize yönelmesinin söz konusu olabileceğini belirttim.

Tabii ki KKM'den çıkış olduğu takdirde bu paranın gidebileceği bir adres de Borsa İstanbul. Ancak birileri adeta **“uçuyor”!**

O birileri, KKM'nin tümünü bir anda sıfırlıyor ve çıkacak paranın olduğu gibi hisse senedine gideceğini söyleyebiliyor. 1.4 trilyon lira girince Borsa endeksinin de şimdiki 4 binli düzeyinden 9 bine, 10 bine doğru fırlayacağı dile getiriliyor.

İktidar elbette bunu ister. Hem KKM'den kurtulacaksınız, hem borsa coşacak ve yükseliş sürdükçe herkes para kazanıyor gibi olacak, seçime de böyle gidilecek; daha ne istenir ki...

Uzmanlara kulak verin!

Endeks kısa sürede böyle hızlı bir artış gösterir mi, bilmem.

Hangi hisse senedi ne kadar kazandırır, hiç bilmem.

Hem bunları bilsem, zaten her gün yazı yazmakla uğraşmam.

Hisse senedine yatırım yapmak isteyenlere öncelikle bu konuda uzman olanların öğütlerine kulak vermelerini öneririm.

Ama ben de bu piyasaya ilgi duyanlara birkaç öneride bulunabilirim:

- Sinirleriniz sağlam değilse, anaparadan kaybettiğinizde panik olup hemen satışa geçerseniz borsadan uzak durun.
- Vadesi olan, yani bir süre sonra kullanmak zorunda olduğunuz parayla hisse senedi almayın.
- Borç parayla hisse senedine hiç bulaşmayın.
- Tüm parayı aynı sektöre ya da tek bir hisse senedine bağlamak mutlak yanlış değilse de pek doğru sayılmaz, senetlerinizi çeşitlendirmeyi tercih edin.

AYAKKABI BOYACISI VE VALELER

Geçen cumartesi üç beş saniyelik iki konuşmaya kulak misafiri oldum. Ankara'da evime çok yakın restoranların önünden yürürken iki vale borsada bir sektörde hisse senetlerinin çok kazandırdığından söz ediyordu. Hafta sonu için bir şeyler almaya çıkmıştım ve yaklaşık on beş-yirmi dakika sonra aynı yerden geçerken o iki vale hala aynı konuyu konuşmaya devam ediyordu. Bu sefer birinin diğerine **“Aslında halka arzlarda alınca kazanç çok daha iyi”** dediğini duydum.

Bu konuşma bana 1963 yılında uğradığı suikast sonucu hayatını kaybeden ABD Başkanı John F. Kennedy'nin babası Joseph P. Kennedy'nin ibretlik borsadan çıkış öyküsünü hatırlattı.

Yıl 1929, büyük buhran öncesi... Büyük servet sahibi baba Kennedy'nin servetini korumasını sağlayan aslında ayakkabı boyacısı bir çocuktur. Kennedy yaşadıklarını özetle şöyle anlatır:

“Wall Street'te ayakkabılarımı boyattığım çocuğun borsaya olan ilgisi inanılmazdı. Çocuk bana hangi hisse senetlerinin kazandıracağını, hangilerinin kaybettireceğini, hangi şirketin mali durumunun umut verici olduğunu anlattı durdu. Anlattıklarının çoğu dayanaksız olan çocuğun borsaya ilgisi müthişti.”

O an kararını veren Kennedy

“Bir çocuk bile borsayla bu kadar ilgiliyse ve birikimlerini hisse senedinde değerlendirmeyi tercih ediyorsa, artık hisse senedi satacak kimse kalmamıştır” diye düşünür ve elinde ne kadar senet varsa satıp borsadan çıkar.

Üç ay sonra da New York Borsası'nda büyük çöküş yaşanır. Kennedy de ayakkabı boyacısı çocuk sayesinde bu çöküşten kurtulur ve varlığını korumuş olur.

★★★

Şimdi hemen birileri bunu alıp bizim borsamıza uyarlama işgüzarlığına girişmesin. Şu an borsada tüm hisse senetlerinin fiyatı inanılmaz yükselmiş değil ki böyle bir çöküş beklentisi olsun. Ama çok yükselmiş olanlar bulunduğu da unutulmasın.

MAYMUN PEŞİNDE KOŞAN VE HÜSRANA UĞRAYAN KÖYLÜLER...

Hisse senedi konusunda ne zaman çok soru sorulsa aklıma hep aynı hikaye gelir. Ama bu hikaye zaten Türkiye'de geçmiyor; bizde maymun ne gezer... Bir zamanlar köyün birine bir adam gelir ve tanesi 10 dolardan maymun alacağını söyler. Köylüler sevinçle ormana koşup maymun yakalamaya başlar. Adam büyük bir kafes yaptırır ve yüzlerce maymunu 10 dolardan satın alarak buraya koyar. Ama artık ortalıkta pek maymun kalmamıştır. Köylüler tam maymun yakalamaktan vazgeçecekken, adam her maymun için 20 dolar ödeyeceğini açıklar. Yeniden heveslenen köylüler tekrar maymun yakalamaya girer. Maymun sayısı azaldıkça fiyatı artıran adam, bu kez her bir maymun için 25 dolar ödeyeceğini ilan eder. Ama ne çare ki artık maymuna rastlamak bile çok zorlaşmıştır. Bunun üstüne alıcı fiyatı 50 dolara çıkardığını, ancak kendisinin bir işi olduğu için şehre gitmesi gerektiğini, yardımcısının onun yerine alım yapacağını söyler. Fiyat 50 dolardır ama ortalıkta hiç maymun kalmamıştır; köylüler kıvrınmaktadır. Adamın yardımcısı köylülere bir teklifte bulunur:

“Şu büyük kafeste topladığımız maymunlar var ya, patron yokken ben onların tamamını size 35 dolardan satayım, siz de patron gelince ona 50 dolardan satarsınız; ben de bu iyiliğim karşılığında sizden maymun başına 5 dolar alırım.”

Tüm birikimlerini bir araya getirip büyük bir sevinçle tanesi 35 dolardan maymunların hepsini alan köylüler, yardımcıya da maymun başına 5 dolar öder. Ama bir sabah bakarlar ki yardımcı da yok. Başlarlar beklemeye, patron şehirden dönecek ve maymunları 50 dolardan alacak, onlar da zengin olacak... Sonrasını tahmin ediyorsunuzdur; tabii ki ne adama rastlanır bir daha o civarda, ne de yardımcısına...

★★★

Ben bu hikayeye ilişkin yorum yapmıyorum. İsteyen istediği gibi yorumlasın, isteyen istediği mesajı çıkarsın ya da çıkarmasın... Hem zaten bu hikaye ile Türkiye'nin bir ilgisinin olmadığını, olamayacağını baştan söyledim.

Abdulkadir Selvi

Muhalefetin Togg'la sınavı

29 Ekim'de Cumhuriyet'in ilanını kutlarken ilk yerli ve milli otomobilimiz Togg üretim bandından indirilecek.

Gurur verici bir şey. Bu millet yıllarca kendi ürettiği otomobilin rüyasını gördü. Hele yıllarca Devrim Otomobili'nin başına gelenleri bildiğimiz için Togg bizim için bir hayalin gerçeğe dönüşmesiydi. Ama başardık. Artık yollarımızda kendi otomobilimiz de olacak. Togg bütün bir milletin gururudur. Bu işin iktidarı, muhalefeti olmaz.

Ankara'da 29 Ekim Cumhuriyet bayramı etkinliklerinden sonra Togg'un üretildiği Bursa Mudanya'daki tesislerde bir tören düzenlenecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan törene muhalefet liderlerini de davet etti.

KILIÇDAROĞLU VE AKŞENER

Togg milli bir proje olduğu için muhalefet liderlerinin katılması onlara prim yazardı. Ama ne oldu? Önce Kılıçdaroğlu'nun katılmayacağı açıklandı. Faik Öztrak, "Bu davet şirket yönetiminden gelseydi seve seve katılır, seri üretim bandından incek ilk aracı da ayakta alkışlardık" dedi.

Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı milli bir projenin açılışına davet ediyor, katılmıyorsun, bir de şirket davet etse katılırdık de.

'Özrü kabahatinden büyük' sözü herhalde bugünler için söylenmiş.

Milliyetçi bir lider olan Meral Akşener ise Togg'un açılışında olmak yerine, programı önceden hazırlandığı için katılamayacağını açıklamış.

Kimse katılmasa dahi Akşener'in katılması gerekirdi. Çünkü milliyetçi olan bir lider 'Önce devletim, sonra partim' der. Milliyetçi bir lider olarak Akşener'in ilk yerli ve milli otomobille herkesten çok gurur duyması gerekirdi.

26.10.2022

Türkiye'yi düşünen bir muhalefet Togg'un açılışına katılmaktan niye kaçınır? İnsan sormadan edemiyor. Siz iktidara mı muhalefet ediyorsunuz yoksa Türkiye'ye mi?

MUHALİF GAZETECİLERİN DAVETİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 28 Ekim Cuma günü açıklayacağı Türkiye Yüzyılı programına muhalif gazeteciler de davet edildi. Çok iyi yaptılar. Muhalif de olsa iktidara yakın da olsa gazeteci gazetecidir.

AK Parti hangi strateji belgesini açıklarsa açıklasın, 2023 için Türkiye'ye ne vaat ederse etsin bu kadar etkili olmazdı. Muhalif gazetecilerin davet edilmesiyle birlikte stratejinin ilk adımı doğru atıldı. Gömleğin ilk düğmesi doğru iliklendi.

Doğruya doğru...

BİTLİS'TE BEŞ MİNARE

Sabah dilimde "Bitlis'te Beş Minare" türküsüyle düştüm yollara. Ulaştırma Bakanı Adil Karaismailoğlu ile istikamet Bitlis... Ulaştırma Bakanı Bitlis'e gelince sordu, "Beş minareyi buldun mu?" diye. Bitlis'te beş minareyi buldum ama daha da güzeli Bitlis'i bir şantiye halinde buldum.

Demirel'le ve Özal'la birlikte gelmiştim Bitlis'e. Ortasından Bitlis çayının geçtiği meydanın perişan hali üzmüştü. Bu kez tarihi binaların etrafındaki yapılar yıkılmış, Bitlis çayının üstündeki binalar yıkılmış ve Bitlis'in tarihi dokusu ortaya çıkmış. Çevre düzenlemesi tamamlandığında Bitlis'te beş minare de olur 15 minare de. Ben Bitlis'te bu kadar tarihi bir doku olduğunu görmemişim. Çünkü Bitlis Kalesi dahi görülecek durumda değildi.

YENİ BİTLİS DOĞUYOR

Bitlis Çarşı'nın üzerinden 170 bina ve 640 bağımsız yapı yıkılmış. CHP'li Faik Öztrak ve Meral Akşener, Bitlis'e gelince, "Define için kazıyorlar" demişler ya, doğru söylemişler. Bildiğiniz gibi define bulamamışlar ama Bitlis Çayı ve tarihi doku ortaya

çıkmiş. O yönüyle bakınca defineyi bulmuşlar denilebilir. Bitlis çayının üstünde bir köprü olduğu biliniyormuş, binalar yıkılınca 9 tarihi köprü daha ortaya çıkarılmış. Bitlis adeta küllerinden yeniden doğuyor. Yeni bir Bitlis ortaya çıkıyor. Öyle ki tur operatörleri şimdiden Bitlis'le ilgili hazırlıklarına başlamışlar bile.

KÖPRÜ İNŞAATINDA

Ulaştırma Bakanı Karaismailoğlu ile Bitlis'e gelmemizin bir nedeni Bitlis'le ilgili sözünü ettiğim çalışmaları yerinde görmektir. Diğer bir nedeni ise Bitlis'le Siirt'in Baykan ilçesi arasında yapılan köprüyü görmektir. Köprü dedimse öyle böyle değil. Tarihi İpek Yolu üzerinde İran'dan girip Van ve Bitlis üzerinden gelen yolu Gaziantep'e Diyarbakır'a bağlıyor. Şantiye denilince, yol denilince Ulaştırma Bakanı'nın gözleri parlıyor. Ama Baykan'daki viyadükler üzerine yapılmış olan köprüyü görünce doğrusu benim de gözlerim parladı. Çünkü bölge bir zamanlar ikinci Kandil denilen terör bölgesiydi. Sehi denilen bölge. Bir dönemler PKK'nın kampları varmış. Şimdi terörden temizlenmiş. Heyelan nedeniyle sık sık tıkanan, gidiş gelişli tek şeritli yolun yerine şimdi viyadükler üzerinden akıp giden bir yol yapılmış. Muhteşem bir yol. Ayrıca farklı bir teknik kullanılmış. "itme-çekme yöntemiyle orta trafik" diyorlar. Mühendisler teknik olarak adını böyle söylediler.

EYFEL KULESİ'NDEN FAZLA

Ulaştırma Bakanı ise Eyfel Kulesi'nin yapımında kullanılan demirin iki katı kullanıldı diye anlattı. Eyfel Kulesi'nin yapımında 7 bin ton demir çelik kullanılmış, bu yolda 15 bin 600 ton demir çelik kullanılmış. Anlayacağınız üzerine beton dökmemişler, demir çelikten yapmışlar köprüyü. Yüzde yüz yerli bir proje. Heyelan nedeniyle ya da terör yüzünden kapalı olduğu için o yolların adını çile yolu koyanlar artık su gibi akıp giden köprüden geçip istedikleri yerlere ulaşacaklar.

BÜRYAN KEBABI

Ulaştırma Bakanı Karaismailoğlu ile viyadük birleştirme segmenti kaynak töreninden sonra Bitlis'e geçtik. Bitlis izlenimlerini aktardım. Huzur ve güven ortamı sağlanınca bölge ayağa kalkıyor. Bunu Diyarbakır'da da Bitlis'te de gördüm. Bu arada Bitlis'te her konuya girdik ama özellikle Büryan kebabı Bitlis'in mi yoksa Siirt'in mi tartışmasına girmedim. Çünkü Bitlis'te bu iş Rus işgaline karşı verilen savaş kadar ciddi bir mesele. Neme lazım...

Esfender KORKMAZ

Türkiye IMF'ye gider mi?

26 Ekim 2022 Çarşamba

Dalgalı kur politikası ani krizlerin önlenmesi için getirilmiş bir kur politikasıdır. Teorisinde kurları otomatik olarak dengeye getireceği savunulur. Dalgalı kur politikası özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde, kur dengesini sağlayamadı ve fakat ani krizleri önledi.

1994, 2001 krizleri bir günde yüksek devalüasyonlar ile ortaya çıktı. Ama her ikisinde de istikrar programı yaptık ve bir yıl içinde krizlerden kurtulduk.

Dalgalı kur politikasında Devalüasyonu piyasa kısa veya orta vadede zamana yayarak yapıyor. O zaman da hükümetler siyasi maliyeti olan, istikrar önlemleri almakta kayıtsız kalıyorlar. Krizin ömrü uzuyor ve bizde olduğu gibi ekonomik ve sosyal maliyeti artırıyor. Dahası Türkiye'de henüz GSYH'da daralma olmadı ve fakat köprü ve yolların maliyetini gelecek bütçelere yayarak, yüksek cari açık yoluyla kaynak kaybederek, cari açıkları yüksek faizli dış borçla finanse ederek, eksi reel faizle piyasayı canlı tutarak, potansiyel büyümeyi bugünden kullandık.

Dahası, ABD ve AB'nin Rusya'ya uyguladıkları ambargoyu Türkiye'nin delmesine karşı, uygulanması olası yaptırımların gündeme gelmesidir. Bu konu önceki gün New York Times gazetesinde yer aldı. Rus oligarklara ait yatların Türkiye'de bulunması ve Rusya'nın AB ambargosuna karşı Türkiye'nin finansal sistemini kullanarak ambargoyu delmesinin birtakım yaptırımlara neden olacağı yazıldı.

Avrupa, Rusya'dan aldığı doğal gaz yerine alternatifler ararken, biz Rusya gazını Trakya'dan dağıtacağız diyoruz. Ama Avrupa almayınca kime dağıtacağız? Siyasi iktidar hep böyle kolay popülizm yaptıkça, güven sorunu yaşıyoruz ve bu sorun da krizi derinleştiriyor.

Göremediğimiz veya görmek istemediğimiz sorun, bu gidişle iflasların artması, dış borçlarda temerrüt ve arkasından GSYH'da daralma riskinin yüksek olmasıdır.

Türkiye bu yoldan erken seçim ile kurtulabilirdi. Ama yapmadık. Bugünkü iktidarın elinde tek seçenek kaldı; IMF'ye gitmek.

IMF'ye gitmeyi zorlayan şartlar her gün artıyor. Mevcut sorunlara ilave yeni sorunlar çıkıyor. Söz gelimi borsada yabancı payı yüzde 66'dan yüzde 33'e geriledi. Yabancılar Halkbank ve Vakıfbank hisselerinden tamamıyla çıktı.

Ağustos 2022 itibariyle dış borç çevirme oranı arttı ve yüzde 217 oldu. Dış borç çevirme oranı, belirli bir dönemdeki kredi kullanımlarının, geri ödemelerine oranı olarak tanımlanmaktadır. Ağustos ayında geçmiş yıllarda dış borç çevirme oranı daha düşük idi.

*2020 yüzde 99,31,

*2021 yüzde 98,52,

*2022 yüzde 217,13.

Hükümet içeride kredi şartlarını daralttıkça, firmalar yüksek faizle dış borçlarını yeni dış borçla kapatıyorlar. Yüksek faiz dış borç stokunun maliyetini artırıyor.

Yüksek sesle söylemediler ve fakat Batı, Türkiye'nin IMF'ye gitmesini ister. Eylül ayında Türkiye'ye gelen bir ABD'li profesör, Cumhurbaşkanı'na IMF'yi önerdiğini söyledi.

IMF'nin görevi bir ülkede olası veya yaşanan krizlerin diğer ülkelere yayılmasını önlemektir. Bunun için acil kredi verir ve stand-by düzenlemesi ile istikrar programı yapar. 2001 yılında Türkiye IMF'nin güçlü ekonomiye geçiş programı ile enflasyonu yendi. Ama tarım destekleri de aynı program ile daraltıldı.

Bugünkü şartlarda siyasi iktidar, seçime kadar maliyeti ne olursa olsun döviz bularak günü kurtarmak isteyecektir. Çünkü IMF'nin getireceği istikrar programı halkın kemer sıkmasına ve iktidarın oy kaybına neden olacaktır. Ancak eğer Türkiye dış borçlarında temerrüde düşerse, dolar 50 liraya çıkar ve daha ağır bir ekonomik bunalım yaşarız. O zaman da iktidar ayakta bile kalamaz.

İbrahim Kahveci

Parayı nereye yatırmalı?

Şu sıralar en büyük cevap aranan soru bu olsa gerek. Para kazanmak artık çok zor ama kaybetmek çok kolay...

Hatta günümüzde para kazanıyor gibi gözüküp iflasa gitmek asıl gizli tehlike.

Gelin bunu bir kenar mahalle müteahhidi varsayımından yola çıkarak açıklayalım:

Müteahhidimizin 2020 yılında sermayesi 20 daire karşılığıdır. Daire maliyeti 400 bin TL etmesine karşılık satış fiyatları ise yaklaşık 500 bin TL etmektedir. Kısaca 8 milyon liraya mal ettiği inşaatını 2021 yılında 2 milyon lira kar ile 10 milyon liradan satmaya başlamıştır.

Ama o da ne?

Bizim müteahhit 100 bin lira karla (%25 kâr marjı) sattığı dairelerden 2 milyon lira kar elde ederken yeni inşaat daire maliyeti 700 bin TL'ye çıktı bile... Artık 10 milyon sermayesi ile sadece 14 daire yapabiliyor.

Ve artık kâr marjını yeni risk ortamına göre artırarak yüzde 35'e çıkartıyor. 700 bin lira maliyetle ürettiği daireleri 950 bin liraya satıyor.

Umudu önceki zararının da çıkması.

Ve başarıyor da... 950 bin liraya peynir ekmek gibi daireleri satılıyor.

Ve hemen yeni inşaat için arsa, ruhsat vs işlemlere giriyor. Ve yeni inşaatın yapımına başlıyor ama o da ne??? Bir dairenin yapım maliyeti artık 1.300 bin TL olmasın mı?

950 bine sattığı 14 daireden elde ettiği 13 milyon 300 bin lira ile artık sadece 10 daire yapabiliyor...

***

26.10.2022

Bakın müteahhidimiz aslında hep karlı sattı ama sermayesini 20 daireden 10 daireye düşürdü.

Şimdi burada kar mı etti, zarar mı?

***

Yukarıdaki örnek üzerinden gidersek aslında nerede ise herkes benzer durumda. Kazanıyor gözükürken aslında herkes kaybediyor.

Asıl kaybeden ise Bankalar... Çünkü onların maddi varlıkları da öyle fazla değil... Elleriindeki TL'nin değeri de sürekli eriyor.

Peki, parayı nereye yatırmalı? Ya da tasarruf etmeyip çılgınca tüketim mi yapmalıyız?

İyi ama okuyacak çocuğumuz için kenara para koymuştuk... Ya da hacca gitmek için... Gitti mi şimdi Hac parası da...

***

Aşağıda TL mevduat faizi ile kuru fasulyenin fiyat değişimi görülüyor.

Son 1 yılda TL yüzde 16 civarı kazandırırken kuru fasulye yüzde 140 artış göstermiş. Tabiri caiz ise TL'den 10 kat daha fazla kazandırmış.

Kuru fasulyenin bile 10 kat değer kazandığı bir yerde TL'nin ikinci büyük fonksiyonu olan "tasarruf etme" aracı olması artık raftan kalkıyor denilebilir.

TL ile sadece anlık alışveriş yapacağız... o kadar.

Aslında TL'yi ABD dolarına endekslemeye başladığımızı "Küçük Amerika" yazımda belirtmiştim. Hatta TL ile tasarrufun hızla gerilediğini ve yakında TL ile kredi verme imkanının da kalmayacağını anlatmıştım...

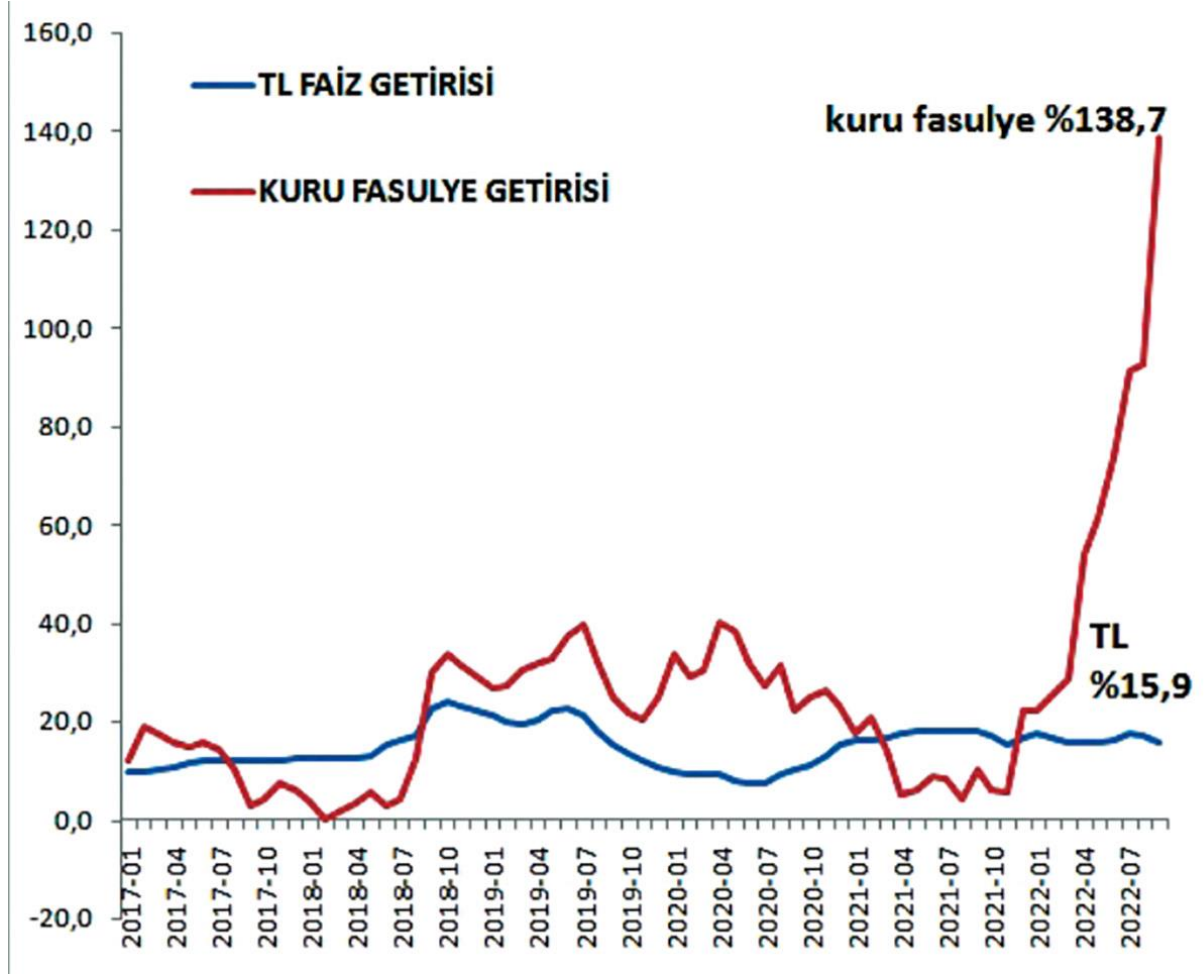
Hatta daha da ileri gidip: TL ile kredi verecek finans kurumlarının da çok risk altında kalacaklarını, ya da ortada kalamayacaklarını anlatmıştım...

Durum açık ve net...

Sistem aşırı tıkanmaya doğru hızla gidiyor.

Benden hatırlatması...

Kuru fasulyeyi bile ararsınız... bilesiniz.

26 Ekim 2022, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

CHP hem saldırgan hem de beceriksiz

2018 yılından bu yana benzer görüntüler yaşıyoruz. Bugün yine İstanbullular için çileli bir gündü. Haliç Köprüsü üzerindeki kablolar yanınca toplu taşıma uzun süre hizmet veremedi. Yolcular tahliye edildi. İnsanlar işlerine yürüyerek gitmek zorunda kaldı. Trafik ise altüst oldu. İstanbul'da trafik zaten her geçen gün daha da çekilmez hale geliyor. İBB Başkanı **İmamoğlu** çözüm üretmek yerine bahanelerin arkasına sığınıyor. Algılarla ve ideolojik söylemlerle durumu idare etmeye çalışıyorlar. Açtık dedikleri Halk Ekmek Fabrikası'nın bile 3 aydır ekmek üretmediği ortaya çıktı. Kendi seçmeni ve medyası bile isyan noktasına geldi.

Dün çok tehlikeli bir gelişme yaşandı. Tuzla Belediye Başkanı **Şadi Yazıcı**, İBB Başkanı **İmamoğlu**'nun da bulunduğu bir açılışta konuşurken Tuzla'ya yaptığı hizmetlerden dolayı Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a teşekkür etti. Bunu hazmedemeyen CHP'liler, Tuzla Belediye Başkanı **Yazıcı**'ya fiili saldırıda bulundular. Dahası, kürsüye çıkan **İmamoğlu** adeta saldırganları destekleyen bir konuşma yaparak **Yazıcı**'yı yükledi.

Evet, CHP'nin beceriksizliği ve saldırgan tutumu ortada. Bu iki olay birbiriyle alakasız gibi görünse bile aslında CHP'nin yerel yönetimlerdeki beceriksizliğinin ve hırçınlığının göstergesi. Şimdi bu hırçınlıklarını 6'lı masa aracılığıyla tüm Türkiye'ye taşımaya çalışıyorlar. Ben seçmenin sağduyusuna ve ferasetine güveniyorum. Kamuoyunun bu zihniyetin Türkiye'yi yönetemeyeceğini artık anladığını düşünüyorum. Bana sorarsanız başaramayacaklar.

***

ÖLÜMLERİN SIRADANLAŞTIĞI BİR YÜZYIL

Myanmar'da akıllara sığmayan bir olay yaşandı. Kaçin etnik azınlığına mensup kişilerce organize edilen bir müzik konseri, ordu tarafından hedef alındı ve hava saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısı 100'ü buldu.

Amerika'da da Missouri eyaletindeki bir lisede gerçekleştirilen silahlı saldırıda, saldırgan dahil 3 kişi öldü, 7 kişi yaralandı.

Ölüm bir tane olduğu zaman trajedi oluyor, ancak ne yazık ki sayı çoğaldıkça istatistiğe ve habere dönüşüyor. Pandemi başladığından beri ölümlerin sıradanlaştığı ve sayıya dönüştüğü günler yaşıyoruz. Bugünlerde Ukrayna Savaşı'nda da ölenler, artık sayılarla ifade ediliyor.

***

İSVEÇ, PKK VE FETÖ'YÜ FEDA EDEBİLECEK Mİ?

Bu savaşın bir cephesi olan NATO ile ilgili yeni bir gelişme de Ankara'da yaşanıyor. İsveç ile NATO'ya üyelik başvurusu yapan Finlandiya, terör örgütlerine karşı işbirliği taahhüdünde bulunarak üçlü muhtıraya imza atmak için Ankara'da bulunuyor. Heyetin Adalet Bakanlığı ile görüşmelere başladığı öğrenildi.

Bilindiği gibi Finlandiya'nın durumu İsveç'ten daha farklı. Finlandiya, İsveç gibi terör örgütlerini doğrudan barındırıp ev sahipliği yapmıyor. Bu konuda Cumhurbaşkanı **Erdoğan** da mevcut durumda Finlandiya'nın NATO üyeliğinin onaylanmasının mümkün olup İsveç'in durumunun zor ve farklı olduğunu belirtmişti. Ancak yeni göreve başlayan İsveç Dışişleri Bakanı da bu konuda kararlı olacağını yönünde açıklamalarda bulundu. Gelişmeleri merakla takip ediyoruz. Bakalım İsveç, PKK ve FETÖ'yü feda edebilecek mi?